

Astăzi este Ignatul, sărbătoarea tăierii porcului: Tradiții și obiceiuri la români

20 decembrie 2024 8:21



Astăzi este Ignatul și gospodarii din localitățile din sudul litoralului își pregătesc „instrumentele” cu care vor tăia porcii din curte. Sute de animale vor fi sacrificate și transformate în cârnați și caltaboși.

Tăierea porcului, în sine, este un spectacol, dar numai pentru cei care sunt obișnuiți cu tipicul tradițional. Pentru noi, restul, este un calvar.

Dimineață, fie de Ignat, fie ceva mai devreme, imediat după Sfântul Nicolae, proprietarul animalului, ajutat de vecini, merge în cotețul porcului, unde îl ademenește – asta dacă „Ghiță” nu este destul de isteț să își dea seama de ce-l așteaptă și nu face un tărăboi monstru.

Purcelul este legat de picioare – lucru destul de greu, ținând cont de forța celor câteva zeci sau chiar sute de kilograme ale porcului – și i se înfige cuțitul în gât.

„Poate că nu este prea frumos pentru cei ce nu sunt obișnuiți cu tradiția, pentru cei crescuți la bloc, dar pentru ceilalți tăierea porcului este chiar spiritul Crăciunului“, ne spune un gospodar din Limanu. „După ce a fost înjunghiat, porcul trebuie lăsat să sângereze, lucru care nu se mai întâmpla dacă este omorât cu pistolul... Apoi este pârlit, fie cu un arzător pe butelie, fie cu paie. Metoda asta e cea mai bună, deși nu e mai practică, dar paiele ard șoriciul mai bine și îl fac și mai gustos“.

Urcatul pe porc, așteptat cel mai mult de cei mici

Porcul este deci scurs de sânge și pârlit, iar apoi spălat cu apă caldă și acoperit cu o pătură. După care începe distracția pentru... copii, care sunt lăsați să se urce pe porc, aducând astfel noroc și belșug în familia „proprietarilor“, dar să și guste din coada godacului. Ulterior porcul este tămâiat.

„Pentru că e animal mai zburdalnic, l-am mai înjurat și noi în timpul anului, așa că îl tămâiem, să dispară păcatul“, ne spune o gospodină care tocmai a ajutat la tranșat.

Se face și „pomana porcului“ – carne proaspătă de porc prăjită, lângă care se adaugă și țuica fiartă.

La [Mangalia](#), cu sau fără norme europene, puțini mai sunt gospodarii care mai cresc porci. E destul de greu să mai ții animale așa mari în curte, costă prea mult. Mulți au renunțat de ani de zile să mai crească porc și se mulțumesc cu găini sau găște.

Sărbătoarea de pe 20 decembrie, cunoscută în popor sub denumirea de Ignatul porcilor sau Înătoarea, este închinată

Sfântului Ignatie al Antiohiei și demonstrează îmbinarea practicilor păgâne cu cele creștine. Sfântul Ignatie Teoforul, episcop de Antiohia și martir al Bisericii este unul din cei mai de seamă părinți apostolici. El ar fi fost pruncul luat în brațe de Hristos și dat ca exemplu de smerenie ucenicilor Săi. Pentru că nu a lepădat credința în Hristos, a fost aruncat în arenă și sfâșiat de lei, în jurul anului 110, în timpul domniei împăratului Traian. O parte din moaștele sale se află în Catedrala episcopală din Galați, la Schitul Darvari din București și la Mănăstirea Tismana.

Ca reprezentare mitică, Ignatul reunește mai multe atribute, el este un spirit al belșugului și un vestitor al sărbătorii mari care urmează, figura sa fiind probabil contopită cu o divinitate precreștină solară. De altfel această legătură este sugerată și de semantica numelui (ignis = foc) și cu practicile care au loc în această zi: sacrificiul animalului și trecerea acestuia prin foc. În legende și povestiri populare, Ignatul apare în calitatea de sfânt făcător de minuni sau de condiție umilă din care iese cu ajutor divin sau chiar ca erou civilizator care îi învață pe oameni să se pregătească cum se cuvine pentru Crăciun.

Figura Sfântului este astfel adaptată la tradițiile românilor iar animalul sacrificat, porcul, simbol vechi al norocului, belșugului și fertilității, devine o emblemă a sărbătorii și chiar a patronului ei creștin. Potrivit religiozității populare, sângele porcului, adică tocmai ceea ce, în timpul postului, se crede că ne spurcă, în timpul acestei sărbători ne purifică, fiind un paradox al purificării prin post și sânge. Ignatul apare femeilor care torc, perie cânepa sau spală în această zi și le chinuie sau chiar ucide pe cele care fac treabă. În această zi se lucrează numai până când femeile aud țipând porcii.

Obiceiuri de Ignat

În ziua de Ignat, pe 20 decembrie, are loc tradiționala tăiere a porcilor. Tăiatul porcului, activitate la care participa întreaga familie, era supus unor restricții rituale complexe: porcii se tăiau în zorii zilei sau dimineața; animalul era stropit cu apă sfințită și așezat cu capul spre răsărit; pe frunte sau pe ceafă se cresta cu cuțitul o cruce pe care se presăra sare; din carne se păstra câte o bucată de carne care se dăruia Sf. Ignat.

Femeile aveau o grijă deosebită pentru capul și picioarele porcului, folosite la piftii (aituri sau răciturii), preperat tradițional care asigura sporul și sănătatea animalelor în gospodărie și se împărțea ca ofrandă pentru cei morți. Acum are loc tăierea porcilor negri, de la care se oprește sânge și fiere, pentru vindecarea bolilor și a frigurilor.

În popor se spune că „dacă nu tai porcul la Ignat, nu-i mai merge bine”, „după Ignat, porcul slăbește”. Există, însă, sate în care porcul este tăiat a doua zi de Crăciun – precum în Vâlcea, Bacău, Prahova – sau a treia zi – Dâmbovița, conform unor interdicții privind consumul cărnii de porc în post și în prima zi de Crăciun.

Ansamblul ritual al tăierii porcului este încheiat prin masa comună, numită „pomana porcului”. În ziua de Ignat nu se lucrează, se taie porcul și se crede că cine nu are porc gras de Crăciun nu a cunoscut fericirea. Dar, potrivit tradiției, la tăierea porcului nu trebuie să fie de față oameni miloși, întrucât porcul va muri greu și carnea lui nu va mai fi bună.



Tradiții de Ignat

- În această zi din fiecare porc tăiat i se dăruiește o bucată lui Ignat.
- Femeile pisează grâu ca să aibă de împărțit la Crăciun. Se fac un fel de turte, „Cârpele Domnului“, cu miere și nuci care se mănâncă în ajunul Crăciunului.
- Ignat vindecă porcii de boală rea și tot el este cel care vine să le anunțe moartea și să le ia sufletele.
- Porcul care nu e tăiat până în această zi nu se mai îngrașă pentru că în această noapte își visează cuțitul.
- În ziua lui Ignat e bine să vezi sânge, ca să fii ferit de boli. Cine nu are porc trebuie să taie măcar o găină.
- Femeile nu lipesc, nu cos, nu taie cu foarfeca pentru ca porcii să nu rămene în bătătură sau să rupă rufe peste an.
- Cine nu taie porcul în această zi, i-l mănâncă lupul în cocină.
- Hainele cusute în această zi vor da junghiuri celui care le poartă

Pe aceeași temă:

Semnificații și tradiții de Rusalii. Ce nu avem voie să facem în zilele de sărbătoare